

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การคืนหุ้นที่บริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด มอบให้แก่กองทุนเพื่อส่งเสริม
การอนุรักษ์พลังงานตามสัญญาสนับสนุนการศึกษาวิจัย ในกรณีที่มีการเลิกสัญญา

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงานได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พน ๐๖๐๐/๑๖๑๖ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือปัญหาเกี่ยวกับการขอรับคืนหุ้นของบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด สรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานได้อนุมัติเงินกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายใน “โครงการต้นแบบการประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยี Vanadium Redox Flow สำหรับลดภาระกำลังไฟฟ้าสูงสุด การผลิตไฟฟ้าผสมผสานขนาดเล็ก รถประจำทางไฟฟ้า และเซลล์เชื้อเพลิงคาร์โบไฮเดรท” ในวงเงินรวม ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัยแก่บริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด ในการดำเนินโครงการดังกล่าวตามสัญญาสนับสนุนการศึกษาวิจัยโครงการต้นแบบการประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยี Vanadium Redox Flow สำหรับลดภาระกำลังไฟฟ้าสูงสุด การผลิตไฟฟ้าผสมผสานขนาดเล็ก รถประจำทางไฟฟ้า และเซลล์เชื้อเพลิงแบบคาร์โบไฮเดรท ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ในวงเงิน ๑๗๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐ และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้แจ้งสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติเป็นที่ปรึกษาโดยร่วมกับผู้ชำนาญการจากมหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และรับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด ในวงเงิน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้ยกเลิกสัญญาสนับสนุนฯ เนื่องจากบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด ดำเนินงานล่าช้ามาก และไม่ยอมปรับปรุงผลงานงวดที่ ๑ ที่ไม่ผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ รวมทั้งไม่ปฏิบัติตามสัญญาสนับสนุนฯ

โดยที่ในสัญญาสนับสนุนฯ กำหนดให้บริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด วางหลักประกันสัญญาจำนวน ๑๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท และในข้อสัญญาระบุว่าบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด ได้บริจาคหุ้นให้เป็นการสมทบแก่กระทรวงการคลัง (กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน) ได้แก่ หุ้นของบริษัทและหุ้นของบริษัทในเครือ จำนวน ๓ บริษัท อันเป็นหุ้นที่ได้มีการชำระเต็มมูลค่าแล้ว ดังต่อไปนี้

(๑) หุ้นของบริษัท Squirrel Holdings Ltd. จำนวน ๓๓๐ หุ้น คิดเป็นมูลค่าหุ้นรวม ๓๓๐ เหรียญสหรัฐ

(๒) หุ้นของบริษัท Cellennium USA., Inc. จำนวน ๕๐ หุ้น คิดเป็นมูลค่าหุ้น รวม ๕๐ เหรียญสหรัฐ

(๓) หุ้นของบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด จำนวน ๓๔,๒๐๐ หุ้น คิดเป็นมูลค่าหุ้นรวม ๓,๔๒๐,๐๐๐ บาท โดยคิดราคาหุ้นตามที่บริษัทแจ้งไว้ ณ เดือนกันยายน ๒๕๔๘ (บริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด ได้มอบใบหุ้นให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานในวันลงนามสัญญาสนับสนุนฯ และใบหุ้นเก็บรักษาไว้ที่กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน)

ภายหลังจากที่กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้ยกเลิกสัญญาสนับสนุนฯ และคืนหลักประกันให้แก่บริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด แล้ว บริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด ได้มีหนังสือขอคืนหุ้นจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ในการนี้ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้มีหนังสือขอทราบความเหมาะสมจากสำนักงานอัยการสูงสุด เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่เคยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการรับบริจาคและการบริหารจัดการหุ้นและช่วยตรวจร่างสัญญาสนับสนุนฯ ให้กับกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน โดยสำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งผลการหารือของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน สรุปได้ว่าตามสัญญาสนับสนุนฯ หุ้นที่บริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด บริจาคให้แก่กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานนั้นเป็นสมบัติของกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานนับแต่วันที่บริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด ได้โอนให้กับกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งคือวันที่ลงนามในสัญญาสนับสนุนฯ

ในการประชุมคณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ได้พิจารณาการขอรับคืนหุ้นของบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด แล้ว และที่ประชุมเห็นว่า หุ้นที่ได้รับนั้นถือเป็นทรัพย์สินของราชการแล้ว และตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ รวมทั้งระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานว่าด้วยการเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินและการเบิกจ่ายเงิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการคืนทรัพย์สิน (หุ้น) ให้กับหน่วยงานเอกชน ดังนั้น คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานจึงมีมติให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเรื่อง การขอรับคืนหุ้นดังกล่าวหารือต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงแนวทางและวิธีปฏิบัติในการคืนทรัพย์สินที่เป็นของทางราชการให้กับหน่วยงานเอกชนโดยไม่ขัดกับหลักกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงานในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานสามารถดำเนินการคืนหุ้นตามหนังสือการขอรับคืนหุ้น จำนวน ๓๔,๒๐๐ หุ้นของบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด ได้หรือไม่ และมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงพลังงาน (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า ข้อหารือนี้เป็นข้อหารือเกี่ยวกับข้อสัญญาระหว่างกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานกับบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด

โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้เคยหารือสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว และสำนักงานอัยการสูงสุดได้ให้ความเห็นว่า^๑ การที่กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ได้ทำสัญญาสนับสนุนการศึกษาวิจัยโครงการต้นแบบการประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยี Vanadium Redox Flow สำหรับลดภาระกำลังไฟสูงสุด การผลิตไฟฟ้าผสมผสานขนาดเล็ก รถประจำทางไฟฟ้า และเซลล์เชื้อเพลิงแบบคาร์โบไฮเดรตกับบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด โดยในสัญญา สนับสนุนฯ ข้อ ๑๗^๒ ระบุว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานมีกรรมสิทธิ์ ในหุ้นของผู้วิจัยและของบุคคลอื่นอันเป็นหุ้นที่ได้มีการชำระเต็มมูลค่าแล้ว ข้อสัญญาดังกล่าวมีลักษณะ เป็นสัญญาเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอกตามมาตรา ๓๗๔^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด ได้ดำเนินการออกหุ้นของบริษัทและบริษัทในเครือ และมอบหุ้นดังกล่าวให้แก่กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานตามสัญญาสนับสนุนฯ และกองทุน เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานรับเอาหุ้นดังกล่าวไว้ หุ้นที่บริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด มอบให้จึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานแล้ว และโดยที่กองทุน เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นในกระทรวงพลังงาน ตามมาตรา ๒๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย

^๑ ปรากฏตามหนังสือ ส่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๒๖/๑๐๕๙๕ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ ซึ่งสำนักงาน อัยการสูงสุดมีถึงกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

^๒ ข้อ ๑๗ ในวันทำสัญญานี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน มีกรรมสิทธิ์ในหุ้นของผู้วิจัยและของบุคคลอื่นอันเป็นหุ้นที่ได้มีการชำระเต็มมูลค่าแล้ว ดังนี้

๑๗.๑ หุ้นของบริษัท Squirrel Holdings Ltd. จำนวน ๓๓๐ หุ้น

๑๗.๒ หุ้นของบริษัท Cellennium USA., Inc. จำนวน ๕๐ หุ้น

๑๗.๓ หุ้นของบริษัทเซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จำกัด จำนวน ๓๔,๒๐๐ หุ้น

หากปรากฏในภายหลังว่าการโอนหุ้นดังกล่าวในวรรคก่อนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไม่มีผล โดยสมบูรณ์ เป็นเหตุให้กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานไม่ได้รับกรรมสิทธิ์ในหุ้นดังกล่าว ให้ถือว่าผู้วิจัยปฏิบัติ ผิดสัญญา

^๓ มาตรา ๓๗๔ ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งทำสัญญาดังกล่าวจะชำระหนี้แก่บุคคลภายนอกไซ้ ท่านว่า บุคคลภายนอกมีสิทธิจะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้โดยตรงได้

ในกรณีดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น สิทธิของบุคคลภายนอกย่อมเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่แสดงเจตนา แก่ลูกหนี้ว่าจะถือเอาประโยชน์จากสัญญานั้น

^๔ มาตรา ๒๔ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน” ในกระทรวงพลังงาน เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายช่วยเหลือหรืออุดหนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พลังงาน โดยประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่โอนจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการแก้ไขและป้องกันภาวะ การขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(๒) เงินที่ส่งตามมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗

(๓) เงินค่าธรรมเนียมพิเศษที่จัดเก็บตามมาตรา ๔๒

(๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราว ๆ

(๕) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

(๖) เงินจากดอกผลและประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้

ให้กระทรวงพลังงานเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุนและดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนตาม พระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) จึงเห็นว่า เมื่อกรรมสิทธิ์ในหุ้ดังกล่าวเป็นทรัพย์สินของทางราชการแล้ว การโอนกรรมสิทธิ์ในหุ้ให้แก่บุคคลอื่นไม่ว่าในกรณีใดจึงต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจำหน่ายกิจการหรือหุ้ที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ พ.ศ. ๒๕๐๔ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจำหน่ายหุ้และซื้อหุ้ของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕

(นายอัษฎพร จารุจินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๔